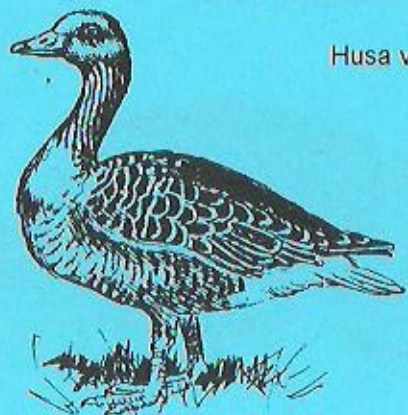

Mezinárodní ochrana mokřadů

Některé mokřady patří k biotopům s mezinárodním významem a proto je pro zajištění jejich účinné ochrany nezbytná mezinárodní spolupráce. Vždyť mokřady mohou být často ohroženy úpravami vodních toků za hranicemi státu, státní hranice nerespektuje ani znečištěná atmosféra, chráněná mokřadní avifauna je složena převážně z tažných druhů ptactva, takže mezinárodní koordinace je velmi důležitá.

Husa velká

Důležitým nástrojem při ochraně mokřadů je tzv. "Seznam mokřadů mezinárodního významu", který si také v rámci Ramsarské úmluvy získal největší mezinárodní pozornost. Každý účastnický stát musí do tohoto seznamu zařadit alespoň jednu lokalitu v době, kdy se k úmluvě připojuje. Zařazení lokality do seznamu má velký význam pro jeho další ochranu a také značný dopad na uznání jeho významu ze strany veřejnosti.

V Ramsarské úmluvě je také zakotven všeobecný závazek všech smluvních států začlenit ochranu mokřadních biotopů do celostátní koncepce využívání přírodních zdrojů a hospodaření v krajině. V roce 1990 inicioval sekretariát Ramsarské úmluvy tříletý projekt "moudrého využívání mokřadů", na základě zkušeností z tohoto projektu byl vypracován koncept pro praktickou realizaci využívání mokřadů. Dodržování ustanovení tohoto dokumentu úzce souvisí s ostatními mezinárodními dohodami v oblasti ochrany přírody, programů týkajících se biodiverzity, změn klimatu, znečištění vod a ovzduší a pod.

Struktura a fungování Ramsarské úmluvy

Koordinujícím orgánem Ramsarské úmluvy je stálý výbor, zvolený dvoutřetinovou většinou všech členských zemí. Jeho hlavními úkoly je organizace konferencí o ochraně mokřadů a vodních ptáků a evidence seznamu mezinárodně významných mokřadů.

Výkonným orgánem úmluvy v České republice je Ministerstvo životního prostředí. Plnění závazků, plynoucích z úmluvy, zabezpečuje z rozhodnutí ministerstva Český ramsarský výbor jako poradní orgán ve věcech ochrany mokřadů a jejich biodiverzity. Členy výboru tvoří zástupci ministerstva životního prostředí, pracovníci státní ochrany přírody, vědeckých pracovišť a zástupci ochránářských občanských sdružení.

V současné době je v České republice zařazeno do seznamu mezinárodně významných mokřadů následujících devět lokalit: Šumavská rašeniště, Třeboňské rybníky, Novozámecký a Břežský rybník, Lednické rybníky, Litovelské Pomoraví, Poodří, Krkonošská rašeniště, Třeboňská rašeniště a Mokřady dolního toku Dyje. O všechny tyto lokality pečují orgány ochrany přírody ve spolupráci Českého ramsarského výboru.

Moravský ornitologický spolek
P. O. Box 65
750 65 Přerov 2

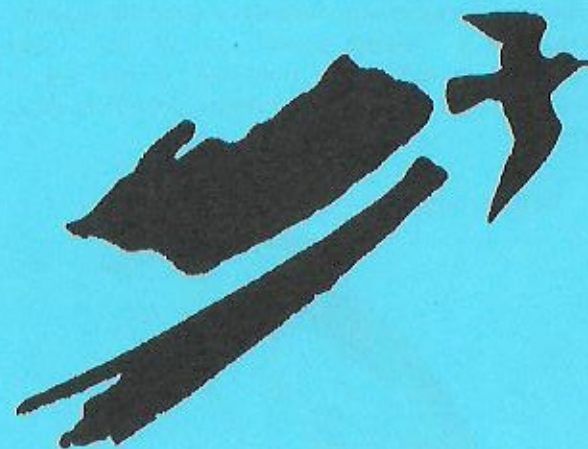
Nadace MEKKA (Moravská ekologická komunikační agentura)
Kpt. Nálepků 6, 772 00 Olomouc
Tel./fax: (068) 522 62 56

Ramsarská úmluva, ediční řada Mezinárodní dohody.
Autor textu Robert Snášel (MOS), ilustrace Václav Plšek (MOS). Zpracováno na základě informací poskytnutých MŽP ČR.

Vydáno v roce 1995 u příležitosti Evropského roku ochrany přírody '95 (European Nature Conservation Year '95) za podpory Regional Environmental Center (REC) Budapest.

Mezinárodní dohody

Ramsarská úmluva

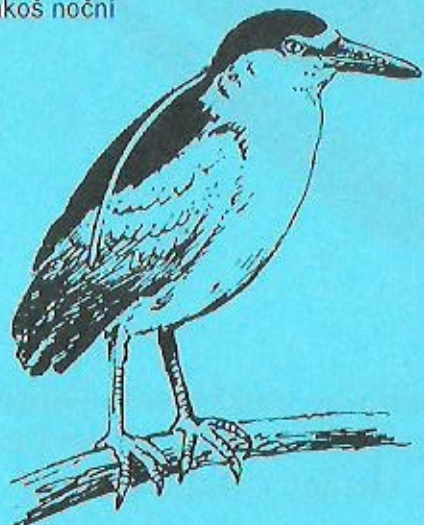
Úmluva o mokřadech, majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva

**Vydal
Moravský ornitologický spolek
ve spolupráci
s Nadací MEKKA (Moravská ekologická
komunikační agentura)**

Ochrana přírody mezinárodně

Současný stav ohrožení přírody na planetě Zemi vyvolává potřebu účinných kroků na její ochranu. Protože příroda nezná státní hranice, ekologické aktivity musí být prováděny společně bez ohledu na státní příslušnost. V návaznosti na iniciativy Organizace spojených národů a v duchu její Charty byly proto od sedmdesátých let našeho století přijímány mezinárodní dohody o ochraně přírody. Vzhledem k "železné oponě", za níž byla Česká republika po čtyřicet let izolována, se náš stát na těchto významných mezinárodních dohodách nepodílel.

Kvakoš noční

Až po nastoupení cesty k demokracii v r. 1989 se otevřela možnost přístupu ČR k jednotlivým dohodám. V roce 1990 naše republika přistoupila k Ramsarské úmluvě (Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva), později k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (1991), k Washingtonské úmluvě (CITES, v r. 1992) a v roce 1994 k Úmluvě o biologické rozmanitosti, k Bernské úmluvě (Úmluva o ochraně evropské divoké flóry a fauny a přírodních stanovišť) a k Bonnské úmluvě (Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů).

Co je Ramsarská úmluva?

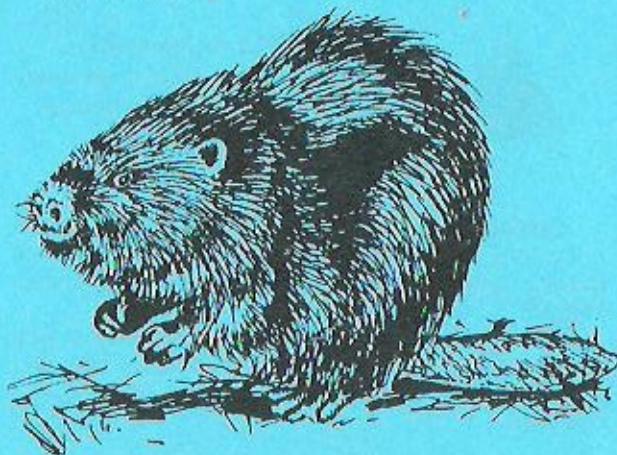
Úmluva o mokřadech, majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva (Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat) byla podepsána v rámci UNESCO v íránském Ramsaru v roce 1971, platná je od roku 1975. Jedná se o první mezinárodní dohodu, která se zabývá speciálně ochranou biotopů.

Členské státy, které k úmluvě přistoupily, přijaly tyto hlavní závazky:

- vybrat vhodné mokřadní biotopy na svém území a zařadit je do seznamu mokřadů mezinárodního významu
- podporovat ochranu mokřadů, zapsaných do seznamu a zajistit i jejich rozumné využívání
- podporovat ochranu mokřadů a vodního ptactva těchto biotopů formou zřizování chráněných území, bez ohledu na to, zda jsou zapsány v seznamu mokřadů mezinárodního významu nebo nikoliv

Bývalé Československo k úmluvě přistoupilo v roce 1990, platná je u nás od 2. července 1990. Česká republika je jako nástupnický stát po rozpadu ČSFR členem Ramsarské úmluvy od 1. 1. 1993. Text úmluvy o ochraně mokřadů byl publikován ve Sbírce zákonů pod č. 396/1990 Sb., dodržování úmluvy je legislativně zajištěno zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

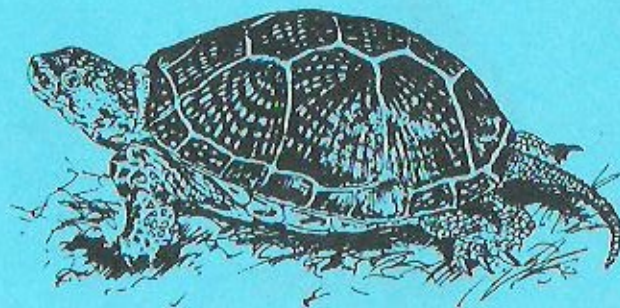
Bobr evropský

Co chrání Ramsarská úmluva?

Úmluva o ochraně mokřadních biotopů definuje mokřady jako "území bažin, slatin, rašenišť i území pokrytá vodou, přirozená i uměle vytvořená, s vodou sladkou, brakickou nebo slanou, včetně území pokrytých mořskou vodou, jejichž hloubka za odlivu nepřesahuje šest metrů". Úmluva tak v důsledku tohoto širokého vymezení zahrnuje pod svou ochranu velmi rozmanité typy biotopů, včetně řek, mořských pobřeží a dokonce i korálových útesů.

Želva bahenní

Mokřady jsou nejproduktivnější ekosystémy naší planety, poskytují nezbytné biotopy nejen pro vodní ptáky, ale i pro mnoho druhů savců, plazů, bezobratlých, obojživelníků, ryb a rostlin, z nichž mnohým hrozí nebezpečí vyhynutí. Užitečné jsou i pro člověka - více než dvě třetiny celosvětové produkce ryb je vázáno právě na mokřadní biotopy, při regulaci vodních zdrojů v zemědělství jsou využívány jako zásobárny vody, chrání proti povodním.

Vzhledem ke stále se zrychlujícímu tempu odvodňování a následné přeměně mokřadů na zemědělskou půdu, znečišťování vodních zdrojů i atmosféry, a také díky nadměrnému lovu mokřadních druhů živočichů, patří mokřady k nejohroženějším ekosystémům Země.

Ramsarská úmluva se zabývá nejen ochranou vodního ptactva (převážně tažných druhů ptáků), ale také dalších druhů rostlin a živočichů, ekologicky vázaných na mokřadní biotopy. Z fauny ČR se touto úmluvou chrání například: rosnička zelená, želva bahenní, bobr evropský, kvakoš noční, čáp černý.